

LAKIALOITE 95/2001 vp

Laki kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 16 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 16 a §:n muuttamis-

ta siten, että kunnallisen palohenkilöstön eläkekäjäjärjestelmän valintaoikeus palautetaan.

PERUSTELUT

Julkisella sektorilla käytössä ollut ammatillinen eläkekäjäjärjestelmä kumottiin 1.7.1989. Sen tilalle otettiin käyttöön ns. joustava eläkekäjäjärjestelmä, johon kuuluvat yksilöllinen varhaiseläke, varhennettu vanhuuseläke ja osa-aikaeläke. Uudistus merkitsi olennaista muutosta julkisen sektorin palveluksessa olevien eläkekäjäjärjestelmään. Muutos toteutettiin siten, että kaikki uuden lain voimaan tullessa palveluksessa olevat ammatillisen eläkekäjäjärjestelmän piirissä olleet saivat niin halutessaan laissa säädettyä valintaoikeutta käyttämällä säilyttää ammatillisen eläkeikänsä palvelussuhteensa loppuun saakka. Valinta-ajan pituudeksi määrättiin 10 vuotta.

Ammatillisen eläkekäjäjärjestelmän kumoaminen ja eläkeiän nostaminen 63 vuoteen nähtiin mahdolliseksi ja perustelluksi mm. sen vuoksi, että vanhan eläkekäjäjärjestelmän tilalle otettiin käyttöön ns. joustava eläkekäjäjärjestelmä, jossa esimerkiksi yksilöllisen varhaiseläkkeen ikära-

jaksi asetettiin 55 vuotta. Katsottiin, että myös kaikkein alimpien ammatillisten eläkeikien piirissä olleiden — kuten palomiesten — oli mahdollisuus vastaisuudessa siirtyä eläkkeelle jopa samassa iässä kuin aikaisemmin. Sittenkin on kuitenkin YVE-ikärajaa nostettu ensin 58 vuoteen ja myöhemmin vielä 60 vuoteen. Vuoden 1995 alussa voimaan tullessa KVTEL:n 16 a §:n muutoksella luotu valintaoikeusjärjestelmä romutettiin olennaisilta osin. Valinta-aika päättyi vuoden 1996 lopussa. Samalla useimpien vanhan eläkekäjäjärjestelmän valinneiden eläkeikä nousi siitä, mitä vanha ammatillinen eläkekäjäjärjestelmä olisi edellyttänyt.

Valintaoikeuteen tehdyt muutokset toteutettiin hätiköidysti. Eläkeikä on nykyisin lähtökohteisesti kaikilla 65 vuotta. Useimpien nyt virassa olevien eläkeikä on noussut, monilla jopa useilla vuosilla. Näin kävi mm. kunnalliselle palohenkilöstölle. Toisaalta ei edes kuvitella esim. palomiesten työskentelevän palomiestehtävissä

65-vuotiaaksi. Tällä hetkellä ratkaisematta oleva ongelma onkin se, miten tämä ristiriita ratkaistaan.

Työterveyslaitoksen tekemä palomiesten terveys- ja työkykytutkimus osoittaa, että suurin osa yli 53-vuotiaista palomiehistä ei yllä edes asetettuun minimikuntovaatimustasoon. Niinpä onkin sekä palohenkilöstön että myös yleisen turvallisuuden kannalta välttämätöntä, että pikaisesti selvitetään ja ratkaistaan edellä mainitun eläkeiän nousun ja palomiestehtäville asetettujen työkykyvaatimusten välinen ristiriita.

Kestävän ratkaisun löytäminen ei kuitenkaan ole helppoa ja sen etsiminen tulee viemään oman

aikansa. Tämän vuoksi olisi välttämätöntä, että nyt palveluksessa olevan kunnallisen palohenkilöstön eläkeiän valintaoikeus palautettaisiin sellaiseksi kuin se oli 1.7.1989 voimaan tulleella lailla. Valintaoikeutta koskevaan KVTEL:n 16 a §:ään tulee lisätä toinen momentti koskien kunnallisen palohenkilöstön valintaoikeutta; valintailmoitukseen käytettävissä oleva aika tulee määrittää heidän osaltaan uudelleen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 16 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) 16 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 518/1994, uusi 2 momentti seuraavasti:

16 a §

Edellä 1 momentista poiketen kunnalliseen palohenkilöstöön kuuluva henkilö, joka on ollut 1 päivänä heinäkuuta 1989 jatkuneessa eläkkeeseen oikeuttavassa kunnallisessa palvelussuhteessa ja jonka eläkeikä 30 päivänä kesäkuuta 1989 voimassa olleen eläkesäännön mukaan on ollut 55 vuotta, säilyttää viimeksi mainittuna päivänä voimassa olleen eläkesäännön mukaiset oikeutensa, jos hän vuoden 2005 loppuun men-

nessä joko eläkettä hakiessaan tai muutoin kirjallisesti ilmoittaa Kuntien eläkevakuutukselle niin haluavansa. Tätä ilmoitusta ei voi peruuttaa. Tällaisen ilmoituksen tehnyt ei kuulu 1 päivänä heinäkuuta 1989 voimaan tulleen varhaiseläkeikäjärjestelmän piiriin, jos hänellä on oikeus eläkesäännön mukaiseen lisäeläketurvaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2001

Pirkko Peltomo /sd
Reijo Laitinen /sd
Kari Rajamäki /sd
Matti Huutola /vas
Esa Lahtela /sd
Tero Rönni /sd
Risto Kuisma /rem
Arto Seppälä /sd
Jukka Gustafsson /sd
Rakel Hiltunen /sd

Riitta Prusti /sd
Matti Vähänäkki /sd
Kalevi Olin /sd
Raimo Mähönen /sd
Erkki Kanerva /sd
Saara Karhu /sd
Valto Koski /sd
Lauri Kähkönen /sd
Tapio Karjalainen /sd